

Не ти, комуто се кланятъ
 Калугери и попове
 И комуто свѣщи палятъ
 Православнитѣ скотове!

Ние ги чухме на 1885. година, че се пѣяха по Пловдивскитѣ улици този часъ подиръ свършването на божественната служба въ паметъ на Ботйовата годишнина, 20. май... „Има нѣщо не само безсмисленно, но и подло въ това грубо самооплюване.“ Очевидно, критикътъ е сърдитъ. Но я да видимъ тоя богъ, богътъ на православнитѣ скотове, каква стока е, и какви сж резонитѣ на противната страна!

Най-напрѣдъ, нека кажемъ, че подъ думитѣ „православни скотове“ Ботйовъ съвсѣмъ не разбира широкитѣ работни маси, „братята сиромаси“. Той дѣли експлоатиранитѣ въ името на тоя богъ роби отъ оние глупци и безчестни тирани, които ги експлоатиратъ и които хвърлятъ човѣка въ борба и т. н. Напусто нѣкои отнесоха епитета, даденъ на скотоветѣ, върху цѣлия народъ. Това заблуждение, пристрастно посѣ Вазовъ, който е ужиленъ отъ Ботйовъ, разшири го по своему г. Ст. Заимовъ (Мсб. I. стр. 251.). под'е го и г. Д. Т. Страшимировъ, който съ разни „разсждения“ и „анализи“ се мъчи да оправдае поета, като смѣсва нѣщата.¹⁾

Това едно.

Второ, понятието богъ, православенъ богъ, богътъ на глупцитѣ и на безчестнитѣ тирани, у Ботйова нѣма локално значение. Въ това понятие е генерализирана оная фикция, съ която плашатъ народитѣ и отъ име-

¹⁾ Г. Д. Страшимировъ иска да брани Ботйовъ отъ нападкитѣ на Вазова, но въ сжщето врѣме намира, че възмущението на г. Вазова е „справедливо“ (вж. Критически опитъ, стр. 278. р. 3—4). Защитата на г. С. е по-врѣдна за Ботйова отъ „критиката“ на Вазова.